Numer pojedyńczy 15 mk.

GŁOS POMORSKI

(GAZETA POMORSKA)

Rok 2. Nr. 90

Prenumerata miejscowa: W ekspedycji miesięcznie 250 mk., kwartalnie 750 mk., z odnoszeniem do domu mies. 270 mk., kwart. 810 mk. Przedpłata na poczcie miesięcznie 275 mk., kwartalnie 825 mk. — W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem. Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe.

Reklamy: Przed tekstem 270 mk., w tekście 300 mk., za tekstem 2.. mk. za wiersz. — Dla W. M. Gdańsk i Niemiec 20 mk. niemieckich.
Ogłoszenia: Wiersz nonparelowy 8-miolamowy lub jego miejsce dla wojew. Pomorskiego i Poznańskiego 40 mk. Dla innych wojew. 60 mk. Dla W. M. Gdańska 4 mk. niemieck., dla Niemiec 6 mk. niemieck. Za tłomaczenia 20%. — Dla reszty zagranicy: wiersz nonparelowy 8-miolamowy 150 mk. polskich, za wiersz reklamowy 500 mk. polsk. lub ich wartość walutowa. — **Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia.**
Rachunek bieżący: Bank Związku Sp. Zarobk. i Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz.
Konto czekowe: Gdańsk nr. 2930.
Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 20119.
Miejsce płatności i wykonania: Grudziądz.

Redakcja i Administracja: Groblowa 27/29. | GRUDZIĄDZ, czwartek, dnia 13 go kwietnia 1922 | Telefon Nr. 50 i 51.

Konferencja genueńska.

Przemówienia Lloyd George'a, Wirth'a i Cziczerin'a.

Genua. (PAT.) Po mowie Barthou zabrał głos angielski premjer Lloyd George, który oświetlił 4 punkty ugody w Cannes i wyraził oczekiwanie, że przedstawiciele państw na tej podstawie przystąpią do wspólnej pracy.

Genua. (PAT.) Mowa Lloyd George'a wysłuchana była z ogólnem naprężeniem. Wesołość wywołał ustęp przemówienia, w którym Lloyd George wspomniał, że w Genui urodził się Kolumb, który odkrył Amerykę. Obecnie zaś konferencja genueńska odkryje Ameryce Europę. Następnie Barthou w imieniu Francji stwierdza że inicjatywa konferencji należy się Lloyd George'owi. Świat ma dosyć słów, — mówi Barthou, obecnie damy mu czyny. Francja najlepiej odczuwa grozę wojny. Po przemówieniu delegata Japonji Ishi zabrał głos Theunis (Belgja). Wśród skupionej uwagi zabiera głos kanclerz Wirth, wyrażając w imieniu Niemiec podziękowanie za zaproszenie do Genui. Będziemy pracowali — mówił Wirth — wyłącznie z punktu widzenia ekonomicznego bez wtrącania polityki. Ostatnie słowo będą mieli rzeczoznawcy. Niemcy odnoszą się do konferencji optymistycznie. Niemcy są krajem, który najwięcej ucierpiał wskutek wojny. (Ironiczne poruszenie wśród delegacji francuskiej). Wśród największego zainteresowania przemawia następnie szef delegacji rosyjskiej Cziczerin, powołując się na zdanie, wyjęte z mowy powitalnej Facty, że na konferencji niema zwycięzców. Cziczerin oświadczył, że na tem opierać się będzie stanowisko delegacji rosyjskiej. Delegacja rosyjska wychodzi z założenia, że trzeba szanować zasady polityczne innych krajów (!!) Rosja będzie popierała projekty zmniejszenia zbrojeń, będąc gotowa sama ograniczyć stan liczebny swojej armji. Rekonstrukcja Rosji jest czynnikiem niezbędnym w odbudowie Europy. Rosja będzie żądała pewnych gwarancji militarnych, oraz wzajemności ekonomicznej. Zabrał głos Barthou. Nawiązując do przemówienia Cziczerina, że konferencja ma być pierwszą z dalszych konferencji, Barthou stwierdza, że decyzja w Cannes tego nie przewiduje. Francja nie byłaby tego przyjęła. Barthou protestuje kategorycznie przeciwko naruszeniu porządku dziennego. Lloyd George oświadcza: O innych konferencjach pomyślimy potem. Konferencja genueńska winna utorować drogę rozbrojeniom. Zajmiemy się niemi dopiero wtedy, kiedy się lepiej poznamy. Program konferencji ustalony w Cannes jest bardzo jasny i rozległy. Wyobraźnia przedstawiciela Rosji znajdzie w nim dość miejsca. Niektóre punkty programu są dość niebezpieczne, więc Lloyd George odwołuje się do Cziczerina, aby nie powiększał tego niebezpieczeństwa, gdyż najwięcej materjału wybuchowego zawierają konferencje pokojowe. Nie należy również stawiać kwestji, w których nieobecna tu Ameryka miałaby coś do powiedzenia. Premjer Facta podtrzymuje stanowisko Barthou i energicznie oświadcza: Program ustalony w Cannes winien być skrupulatnie dotrzymany. Cziczerin przemawia powtórnie: O ile konferencja wykluczy omawianie sprawy ograniczenia zbrojeń, delegacja rosyjska przystosuje się do tego. Barthou domaga się kategorycznie od wszystkich obecnych przyjęcia nienaruszalności programu ustalonego w Cannes. Następnie przewodniczący Facta ogłasza najbliższy program prac komisji, poczem zamyka posiedzenie. Termin następnego posiedzenia plenarnego nie został określony. Komisje rozpoczną pracę jutro.

Na inauguracyjne posiedzenie konferencji delegacja polska przybyła jedna z pierwszych. Stanowią ją minister **Skirmunt, Narutowicz, Wielawski, Zaleski, Strassburger, Jodko, Pułaski i Targowski.** Posiedzenie trwało 4 godziny i zostało zamknięte o godz. 7 po południu.

Genua. (PAT.) Komisja polityczna zebrała się we wtorek o godz. 10 rano. Uczestniczyły w niej wszystkie delegacje, przyczem główne mocarstwa zapraszające oraz Rosja i Niemcy posiadają po dwóch delegatów, inne zaś państwa po jednym. Z ramienia Polski do komisji wszedł min. Skirmunt oraz jako doradca polityczny Ant. Zaleski. Oprócz komisji politycznej utworzone będą trzy następujące komisje: finansowa, ekonomiczna i tranzytowo-komunikacyjna. W kołach poinformowanych twierdzą, że Mała Ententa łącznie z Polską zdecydowała jest żądać dopuszczenia przedstawiciela jednego z tych państw do każdej podkomisji.

POSIEDZENIE KOMISJI POLITYCZNEJ.

Genua. (PAT.) Dnia 11 rano odbyła zebranie komisja polityczna, składająca się z przedstawicieli wszystkich państw. Z ramienia Polski udział wziął p. minister Zaleski. Po załatwieniu spraw formalnych przystąpiono do wyboru podkomisji politycznej, składającej się z przedstawicieli 5 mocarstw zapraszających (Francja, Anglja, Włochy, Belgja i Japonja). Rosji i Niemcy oraz 4 innych państw z wyboru. W głosowaniu brały udział wszystkie państwa za wyjątkiem 7 wchodzących w skład podkomisji de jure. Przy 27 głosujących wybrano do podkomisji przedstawiciela Szwajcarji Mottę (21 głosami), Polski Skirmunt (17 gł.) Szwecji Brantinga (15 głosami) i Rumunji Bratianu (13 gł.). Za Polską głosowali między innymi przedstawiciele państw Małej Ententy, państw bałtyckich, dominjonów angielskich oraz niektórych państw neutralnych.

Genua. (PAT.) Podkomisja polityczna odbyła we wtorek po południu pierwsze swoje posiedzenie. **Zebrała się także komisja finansowa, a w środę komisji ekonomiczna.**

STANY ZJEDNOCZONE ZAMIERZAJĄ UZNAĆ ROSJĘ SOWIECKĄ.

Londyn. (PAT.-Radjo). Waszyngtoński korespondent „New York Tribune" dowiaduje się, że Stany Zjednoczone zamierzają uznać rząd sowietów pod warunkiem, że prace konferencji będą postępowały zadawalająco i że Rosja zredukuje armię czerwona.

LENIN W DRODZE DO GENUI.

Praga. (PAT.) Rosyjskie biuro prasowe w Rapallo dowiaduje się, że Lenin znajduje się w drodze do Genui.

Gdańsk jako port Polski.

Gdańsk. (PAT.) **W dniu 11 kwietnia ogłoszone zostały motywy, jakie wysoki komisarz Ligi Narodów wydał ostatnio w sprawie orzeczenia w przedmiocie oznaczenia miejsca na wyładowanie i skład amunicji przywożonej dla Polski W. m. Gdańsk stworzone zostało pod pewnemi warunkami, z których najważniejszym jest, że ma ono zapewnić Polsce używanie portu, oraz swobodny dostęp do morza bez wszelkich ograniczeń praw przywozu i wywozu. Nie ulega wątpliwości, że tyczy się to również przywozu i wywozu materjału wojennego. Gen. Haking wskazuje, z jakich powodów propozycja Gdańska co do wyładowywania w Helu, Pucku i Gdyni jest niemożliwa do przyjęcia, poczem omawia szczegółowo swoje orzeczenie wskazując przytem na korzyści, jakie wynikają dla Gdańska z powodu wybudowania nowego kanału i nowego basenu portowego.**

misji Facta odrzucił protesty Cziczerina. Cziczerin zaproponował następnie dopuszczenie do podkomisji politycznej dwóch delegatów rosyjskich, a to ze względu na olbrzymi zakres spraw, dotyczących Rosji. Propozycję tę po przemówieniach Barthou i Lloyd George'a odrzucono.

STAN OBLĘŻENIA W DUISBURGU.

Eilvese. (PAT.-Radjo.) Belgijskie władze okupacyjne zaostrzyły w Duisburgu stan oblężenia wskutek starć, jakie zaszły ostatnio między wojskami belgijskiemi a ludnością miejscową

SZCZEGÓŁY EKSPLOZJI W GLIWICACH.

Katowice. (PAT.) Kontroler powiatowy na m. Gliwice ogłasza następujący komunikat o wypadku eksplozji pod Gliwicami: W niedzielę, dnia 9 kwietnia w czasie rewizji, dokonanej na cmentarzu w Królewskiej Hucie, znaleziono wielką ilość broni i amunicji. Około godz. 1 m. 16 nastąpiła w czasie transportu straszna eksplozja, skutkiem której kaplica się rozpadła, a żołnierze, którzy znajdowali się na miejscu i w pobliżu miejsca wybuchu, ponieśli śmierć. Badania przeprowadzone przez saperów stwierdziły, że przyczyną eksplozji była mina melinitowa, umieszczona na murze, a zaopatrzona w odpowiedni mechanizm, działający w ten sposób, że przy przeprowadzeniu rewizji musiał nastąpić wybuch. Skutkiem dokonania tej zbrodni zarządzam, aby teatry, sale koncertowe, sale tańca kino-teatry były aż do dnia pogrzebu ofiar zamachu zamknięte, a po pogrzebie wyżej wymienione lokale mają być zamykane codziennie o godz. 8 wieczorem. Podpis: Kontroler pow. Aljancki na m. Gliwice.

Katowice. (AW.) Biuro Wolffa podaje, iż dotąd **wydobyto 23 zabitych i 10 ciężko rannych żołnierzy francuskich.** „Kattowitzer Zeitung" w prowokacyjnym artykule oświadcza, iż znaleziona broń była gromadzona przez Niemców w celu obrony przed rzekomo planowanym napadem Polaków. „Oberschlesischer Kurier" podaje, że broń została ukryta przez Orgeschowców.

POGRZEB OFIAR GLIWICKICH.

Katowice. (PAT.) We wtorek odbył się pogrzeb na miejscowym cmentarzu wojskowym 17 żołnierzy francuskich zabitych wybuchem pod Gliwicami. Byli obecni gen. Le Rond, gen. Noullens, przedstawiciele Włoch i Anglji, przedstawiciele wojskowości angielskiej i włoskiej, delegacje wojsk francuskich i delegacja polska.

FRANCJA WOBEC ODPOWIEDZI NIEMIEC CO DO REPARACJI.

Paryż. (PAT-Havas.) „Le Petit Journal", omawiając sprawę zajęcia stanowiska wobec odpowiedzi niemieckiej na notę komisji reparacyjnej, wyraża zdanie, że nota niemiecka nie nadaje się do przyjęcia. „Matin" donosi, że Poincare w czasie przyjęcia przewodniczącego komisji odszkodowań, oraz ministra skarbu, oświadczył, że komisja odszkodowań powinna zająć się określeniem niezbędnych sankcji karnych Na wypadek, gdyby Niemcy wzbraniały się przyjąć warunki, postawione przez komisje, wejdą w życie ponownie londyńskie warunki płatnicze.

PROTESTY ROSYJSKIE.

Genua. (PAT.) Na wtorkowem posiedzeniu komisji politycznej Cziczerin zgłosił 2 protesty przeciwko udziałowi w pracach komisji przedstawiciela Rumunji i przedstawiciela Japonji, które to państwa okupują na skutek działań wojennych terytorjum rosyjskie. Przedstawiciel Japonji Najoshi odpowiedział, **że Japonja zasiada i będzie zasiadać we wszystkich komisjach niezależnie od opinji i poglądów Rosji.** Delegat zaś Rumunji, odpowiadając Cziczerinowi, podniósł, **że Rumunja zajmuje Besarabję na mocy woli ludności oraz na zasadzie traktatu, zawartego z aljantami. Przewodniczący komisji Facta odrzucił protesty Cziczerina.**

Giełdy.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa, 11. 4. (PAT.) Giełda zbożowo-towarowa: pszenica franko Warszawa 17 700, owies franko Warszawa 11—11 500, żyto 11 600 mąka 60 proc. 18 100, żyto franko Warszawa 11 900, seradela franko Warszawa 17 500, wyka franko Warszawa 12 300, mąka żytnia 70 proc. 14 500, pszenica zanieczyszczona 16 500. Ceny rozumieją się za 100 kilo netto loco stacja załadowania.

GIEŁDA GDAŃSKA.

Gdańsk, 11. 4. (PAT.) Kursy dewiz: dolary 275, **marka polska 7,53 i pół—7.56 i pół,** Londyn 1233,75—1236.25, guldeny holenderskie 10559,40—10580,60, franki francuskie 2582,40—2587,60, przekazy na Warszawę 7,61—7,64, przekazy na Poznań 7,63 i pół—7,66 i pół.

Berlin, 11. 4. (PAT.) Markę polską notowano tu dziś 7,60.

Budapeszt, 10. 4. (PAT.) Markę polską notowano tu dziś 21 do 22.

Mimo usilnych starań nie mogliśmy uzyskać połączenia telefonicznego ani z Warszawą ani z Poznaniem, ponieważ przewody telefoniczne były zajęte rozmowami urzędowemi. Wobec czego najnowszych notowań giełd nie podajemy.

Uroczystość unifikacyjna w Poznaniu.

W uzupełnieniu opublikowanego przez nas we wtorkowym numerze „Głosu“ sprawozdania „PAT‘a“ o uroczystościach unifikacyjnych w Poznaniu, podajemy obecnie przemówienia ks. kard. Dalbora, b. min. Władysława Seydy, gen. Raszewskiego i p. rektora dr. Święcickiego — za „Dziennikiem Poznańskim“.

Mowa ks. kard. Dalbora.

Wiadomem jest z historji, że w przeszłości w dziejach różnych państw zachodziły zatargi między państwami i Kościołem, że nieraz one wstrząsały głęboko organizm tak państwa jak i Kościoła i że obie te instytucje miały z tego tylko szkody. W chwili, gdy Ciebie żegnamy p. ministrze, (Wybicki) czuję się szczęśliwym, że mogę zaznaczyć i podkreślić wobec p. prezydenta ministrów, jako szefa rządu polskiego, że między min. b. dzielnicy pruskiej a między władzami Kościoła katolickiego istniały zawsze dobre, i nie obawiam się powiedzieć, jak najlepsze stosunki. Spotykałem tam zawsze delikatnie odczute zrozumienie potrzeb religijnych i kościelnych społeczeństwa wielkopolskiego, a działo się to nie tylko ze względu na interesy kościoła, ale także w dobrze zrozumianym interesie państwa. Za tę życzliwość, za ten dobry stosunek, tu w tej chwili pożegnania, poczytuję sobie za miły obowiązek podziękować p. ministrowi, jako też pp. wiceministrom i wszystkim urzędnikom. Nie wątpię, że Panowie będziecie dalej pracowali dla dobra naszego kraju i dla tego z całego serca życzę, aby Pan Bóg błogosławił dalszej pracy Panów dla dobra Ojczyzny.

Mowa b. min. Władysława Seydy.

Ministerstwo b. dzielnicy pruskiej powstało w chwili, kiedy Wielkopolska wyzwoliwszy się samorzutnie z pod jarzma obcego, skoro tylko miała pewność, że ta niezależność, którą sobie sama zdobyła, zostanie uznana przez traktat wersalski, pragnęła także i pod względem prawnopaństwowym złączyć się, nie czekając na ratyfikacje pokoju wersalskiego, z całem państwem polskiem, ze swoją macierzą. W ten sposób na podstawie ustawy sejmowej z dn. 1 sierpnia 1919 jeszcze przed ratyfikacją traktatu wersalskiego Wielkopolska złączyła się z całą Polską w jedną nierozdzielną całość. Na mocy uchwały Sejmu ustanowiono jako władze nawyższą nad tutejszą dzielnicą min. b. dzieln. pruskiej, ale nie jako rząd odrębny, lecz jako część składową rządu całej Polski. Stało się to podobnie, jak uczyniła Francja dla Alzacji, i Włochy dla krajów włoskich ,wyswobodzonych z pod panowania Austrji. A mianowicie ze względu na odrębne warunki, w jakich tutejsza dzielnica się znajdowała, wobec tego, że była zamieszkała przez znaczny procent ludności, która jeżeli nie wrogo, to w każdym razie z niechęcią tylko odnosiła się do państwa polskiego, dalej, że cały aparat administracyjny był niemiecki i trzeba było polszczyć wszystkie gałęzie administracji, tłumaczyć ustawy na język polski a było tych ustaw setki, że był tu odrębny system gospodarczy, który należało z czasem zrównać ze systemem gospodarczym reszty Polski. Otóż min. b. dzielnicy pruskiej mając tak obszerny zakres działania, było koniecznością, jednak było ono tylko jednem z ministerstw polskich. Mogę to zaświadczyć, że nigdy nie panowała tu idea, aby miał być utworzony osobny rząd dzielnicowy, i nigdy nikt nie wątpił o tem, że ministerstwo jest tylko instytucją przejściowa i że ten dzień, który dziś nadszedł, dzień oddania władzy w rece prezydenta ministrów, musi nadejść. Wobec trudności zadań, jakie ministerstwo miało do spełnienia, prace z natury rzeczy nie mogły odbyć się bez tarć, jest więć zrozumiałem, że odzywały się głosy, wątpiące o tem, czy istnienie min. b. dzieln. pruskiej leży w interesie całego państwa i czy nie lepiejby było, gdyby jaknajrychlej zunifikować rządy dzielnicy z rządem centralnym w Warszawie.

Niezwłoczne przeprowadzenie unifikacji uważałem za zgubne dla dzielnicy i dla państwa. Życie wykazało, że pogląd mój nie był fałszywy, gdyż już 2 lata minęło od czasu, kiedy unifikacja została uchwalona a dziś dopiero się ją przeprowadza. Mam niezłomną nadzieję, że dziś można powiedzięć, że ministerstwo b. dzielnicy pruskiej spełniło swe zadanie. Pragnę aby owoce pracy tego ministerstwa trwale zapisały sie w historji tutejszej dzielnicy i by one wyszły na dobro dzielnicy i Ojczyzny.

Zarzut, jakoby ministerstwo b. dzielnicy prusk. było dowodem separatyzmu istotnie nie jest uzasadniony. Najlepszym dowodem tego, że tak nie było jest fakt, że ministerstwo to łączyło w sobie pracowników wszystkich dzielnic a przedewszystkiem z Małopolski i muszę tu podkreślić, że gdyby nie ta wybitna pomoc z Małopolski, to wogóle nie bylibyśmy w stanie zorganizować administracji na ziemiach tej dzielnicy. Należy zważyć, że urzędy tutejsze były zapełnione Niemcami, a wyższych urzędników Polaków można było policzyć dosłownie na palcach. Korzystam z tej okazji, by podziękować serdecznie wszystkim tym panom, którzy w organizacji tej brali udział a zwłaszcza rodakom z Małopolski.

W chwili obecnej, gdy min. b. dzielnicy prnskiej zamyka swoją działalność, a tem samem zamyka erę historji tej dzielnicy, wypowiadam życzenie, aby p. prezydent ministrów i pp. ministrowie, którzy objęli administrację b. dzielnicy pruskiej, zechcieli nadal otaczać swoją opieką tę dzielnicę, która niewatpliwie stanowi nienajgorszą cześć w nowej koronie Rzeczypospolitej Polskiej. Daj Boże, aby dzisiejszy dzień stał sie początkiem nowej szczęśliwej epoki dla całej Ojczyzny.

Mowa gen. Raszewskiego.

Jako reprezentant armji i dowódca korpusu, uważam sobie za obowiazek podziękować p. min. b. dzielnicy pr. za serdeczne stosunki, jakie panowały przez cały czas istnienia ministerstwa między ministerstwem a wojskowością. Był to stosunek ,mogę powiedzieć, serdeczny, który polegał na wzajemnem zrozumieniu się. Przytoczywszy przykłady znamionujace ów dobry stosunek, gen. Raszewskiego podkreśla zwłaszcza pomoc, udzieloną wojskowości i Polsce całej w chwilach krytycznych najazdu bolszewickiego, jak również pomoc, jaką otrzymała intendantura ze strony ministrów, specjalnie wicemin. Wachowiaka w sprawie zakładu umundurowania. Gen. Raszewski przypomina istnienie osobnej armji wielkopolskiej, która miała swoje odznaki i chwile, kiedy podnosiły się głosy przeciw jej unifikacji. Tak jak unifikacja wojska zakończyła się z korzyścią a nie ze stratą, tak też z pewnością i unifikacja dzisiejsza wyjdzie tylko na dobre.

Mowa rektora dr. Święcickiego.

Rektor Uniwersytetu Dr. Święcicki wyraża uznanie p. min. Wybickiemu i p. wicemin. Wachowiakowi za opiekę, którą otoczyli Uniwersytet w Poznaniu. Budowa gmachu dla chemji i anatomji postepuje szybko naprzód. Oba te gmachy będą pomnikiem, świadczącym o zabiegliwości ministerstwa. Jeszcze w ostatnich dniach min. b. dziel, pruskiej dało znaczne fundusze na instytucję powszechnych wykładów uniwersyteckich w Poznańskiem i na Pomorzu. Od chwili, kiedy na czele Min. oświaty stanął p. prezydent Ponikowski, od tej chwili odczuliśmy, że na czele Ministerstwa stoi mąż, który zna potrzeby naszej uczelni. Dlatego wyrażam p. Prezydentowi Ministrów z całego serca podziękowanie.

Wielki tydzień przed 1500 laty.

II.

W czwartek rozpoczynało się śpiewanie psalmów już od samego rana, skoro kur zapiał po raz pierwszy, w kościele Męki Pańskiej. Trwało to do godz. 4 po południa. Wszyscy wierni byli naczczo, gdyż przestrzegano wówczas ścisły post. Był to mniej więcej ten sam czas, w którym Zbawiciel odbywał z uczniami Ostatnią Wieczerzę. Biskup celebrował we Mszy św. jej wznowienie. Wszyscy przystępują do Stołu Pańskiego, poczem udają się dopiero do domu, by się nieco posilić. O godz. 7 lud znów zbiera się na Górze Oliwnej, rozpoczynają się wigilje (modły nocne). Około północy udają się wszyscy wśród modłów i śpiewów na wierzchołek góry. Jest to noc i miejsce, gdzie przebywał Chrystus na śmierć smutny.

Po północy, a więc w piątek na miejscu, gdzie Pan się modlił, odczytuje się wzruszonym uczestnikom ewangelję (Marka 14, 32 i następne) — jak Jezus krwią się poci. Następnie rzesza, wśród której nie brak i najmniejszych dzieci, wśród modłów i śpiewu udaje się do ogrójca (ogrodu Getsemane), krocząc bardzo wolno, gdyż wszyscy są zmęczeni i wyczerpani postem i czuwaniem. Tu odczytuje się z ewangelji opis pojmowania Jezusa, co wywołuje głośny płacz, który — jak zaznacza autorka — słychać chyba w mieście. Potem wierni szli w procesji ulicami miasta, idąc w duchu śladami pojmowanego Zbawiciela aż na miejsce, gdzie go ukrzyżowano. Tu czytano ewangelję o przesłuchaniu Jezusa, o biczowaniu i koronowaniu cierniem. Następnie biskup wygłaszał w języku greckim kazanie, tłomaczone natychmiast przez diakona na język krajowy (wówczas jeszcze aramejski—hebrajski). Mówca nawołuje wiernych, by znosili cierpliwie trudy tego czasu, by pokładali ufność w Bogu, który udzieli im za poniesione trudy pięknej zapłaty.

„Idźcie teraz — tak kończył biskup —każdy do domu swego, nabierzcie nieco sił, ale około godziny 2 (8-ma rano) musicie być wszyscy na miejscu. Wtedy oglądać będziecie mogli drzewo krzyża świętego, wszystkim wiernym ku zbawieniu. Musimy więc wszyscy zabrać się przed Kościołem św. Krzyża, by odbywać tu śpiewy i modły aż do nocy“. Wielu wiernych udawało sie jednak jeszcze aż na górę Syjon, by pomodlić się u słupa biczowania.

O godz. 8 następuje zapowiedziane wystawienie relikwji św. Krzyża na Golgocie. Biskup zajmuje miejsce w kaplicy św. Krzyża. Przed nim znajduje się stół nakryty białem płótnem, naokoło którego ustawili się diakoni. Wnoszą teraz pozłacaną srebrną skrzynię, w której przechowywano krzyż święty. Skrzynię otwierają i składają relikwię wraz z napisem (I. N. R. I.) na stole. Biskup trzyma krzyż na obu końcach, diakoni pełnią straż honorową. Zbliżają się wierni i katechumeni całują krzyż i dotykają go oczyma i czołem ale nie rękoma. Pokazywano również inne relikwje.

O godz. 12 w południe odbywały się dalsze nabożeństwa z czytaniami, śpiewaniem hymnu i modłami. Czytania wyjęte były ze Starego i Nowego Testamentu ,dotyczyły mianowicie przepowiedni Męki Pana Jezusa oraz ich spełnienia. Wzruszony lud słuchał czytania tego z płaczem.

Gdy nadeszła godz 9 (3-cia po południu), godzina skonu Zbawiciela, odczytał biskup miejsce z Pisma Św.: „Jezus, wypiwszy ocet, rzekł: Spełniło się! i skłoniwszy głowę, skonał“ (Ewangelja św. Jana 19, 30). Nastąpiła krótka modlitwa, poczem zgromadzeni w cichym smutku pogrążeni rozeszli się, by niebawem zebrać się znów w Kościele Męki Pańskiej na Nonę i Nieszpory, następnie zaś w Kościele Zmartwychwstania ku rozpamiętywaniu złożenia do grobu. Po odczytaniu odnośnego miejsca w Ewangelji św. Jana odprawiono modlitwę, poczem udzielono błogosławieństwa katechumenom, którzy nazajutrz otrzymać mieli Chrzest święty. Na tem nabożeństwa piątkowe się skończyły i wierni rozeszli się. Młodsi klerycy pozostawali jednak w świątyni, pełniąc straż honorową. Wielu wiernych w dwa ostatnie dni nie przyjmowało wogóle pokarmu.

W sobotę obchodzono, zdaje sie, uroczystości w ten sam sposób, jak w rodzinnych stronach pobożnej pątniczki, nie opisuje ona ich bowiem w swym pamiętniku. Wzmiankuje jedynie, że biskup poprowadził ochrzczonych do Kościoła Zmartwychwstania, następnie zaś do głównego Kościoła.

Podaliśmy opis ten, aby zachęcić wiernych do licznego udziału w nabożeństwach Wielkiego Tygodnia, sięgających, jak z tego wynika, prapoczątków Kościoła świętego.

Tom.

Z Izby Przemysłowo-Handlowej Grudziądzko-Starogardzkiej.

W nr. 18 Dz. Ust. pozycja 157 podane jest rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych o zmianach i uzupełnieniach taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Zarząd spraw dotyczących przemysłu i handlu na obszarze b. dzielnicy pruskiej z dniem 15 marca rb. przekazany został Ministrowi Przemysłu i Handlu (Dz. Ust. nr. 19 poz. 161). Równocześnie Ministerstwo b. dz. pruskiej przestało istnieć.

27 nr. „Demobilu“ zawiera wiadomości o sprzedaży konkursowej 185 samochodów, 86 motocykli, lokomobili, urządzeń do fabrykacji wody sodowej, pras do siania, aparatów telefonicznych, lamp naftowo-żarowych itp.

Pan Dyrektor Departamentu Handlu w Minist. Przem. i Handlu polecił naszej Izbie zwrócić się do ogółu przemysłowców i kupiectwa z propozycją doniesienia Izbie o swoich potrzebach i życzeniach dotyczących raportów konsularnych naszych przedstawicielstw zagranicznych. Pożadanem jest, aby poszczególne przedsiębiortswa naszego obwodu, mające prawie zawsze inną sferę interesów zagranica, wyszczególniły, jakie działy raportów konsularnych przedstawiają dla nich szczególną wartość i mogą być zużytkowane z korzyścią dla gospodarki państwowej. Depart. Przem. i Handlu zastosuje się w granicach możliwości do wszystkich umotywowanych życzeń i żądań.

Biuro Komitetu Węglowego podaje do ogólnej wiadomości, że na kwiecień i dalsze miesiące pozwolenia na zakup węgla i kosu górnośląskiego dla Polski poszczególnym odbiorcom wystawiane nie będą. Odbiorcy winny się zgłaszać bezpośrednio do koncernów. Zwraca się szczególną uwagę odbiorców, iż, o ile koncern nie posiada pokrycia, nie jest obowiązany wysłać węgla. Koncerny na Górnym Śląsku sa następujące:

1) Fürst von Pless Bergwerksdirektion w Katowicach — Przedstawicielstwo w Warszawie, Sienna 1. — Pszczyńskie Tow. Handl. 2) Fürst von Donnersmarcksche Bergwerks- und Hüttendirektion Schwientochlowitz (Preuss. Oberschlesien). 3) Peters u. Boller. Berlin, Linkstrasse 20 p. 4) Oberschlesische Kokswerke u. Chemische Fabriken, Aktien-Gesellschaft, Berlin, Hindersinstrasse 9. 5) Deutsche Kohlenhandelsgesellschaft, Berlin, Potsdamerstr. 127/128, Przedstawicielstwo „Polski Węgiel“ w Warszawie, Mazowiecka 11. 6) Bergwerksgesellschaft Gerog von Gieschen Erben. Breslau. 7) Preussische Bergwerksdirektion, Handelsbüro, Hindenburg Oberschlesien. 8) Emanuel Friedländer et Co. Berlin W 8 i w Gliwicach. 9) Caesar Wollheim — Berlin, Französischestr. 60-61.

Ruch handlowy i przemysłowy na Ukrainie i Rosji sow. znacznie się ożywił, jak o tem wnioskować można z nadsyłanych raportów konsularnych. Powstają tam towarzystwa akcyjne., domy handlowe, jednak zawsze jeszcze za udziałem Rzadu sowieckiego, jako wspólnika. Coraz żywszem też staje się zainteresowanie sfer zagranicznych (niemieckich, czeskich, holenderskich, angielskich) handlowych i przemysłowych warunkami rynku rosyjskiego i ukraińskiego. W początkach lutego powstała nawet giełda, na której notowane są najważniejsze artykuły spożywcze, jak zboże, jaja, kartofle, siano, a także żelazo, ołów, cyna, antracyt itp.

W Warszawe założone zostało T-wo akcyne „Targi polsko-rosyjskie“, które organizuje stałe iarmarki w specjalnych halach wystawowych celem dania możności przyjeżdżającycm z za Kordonu kupcom i konsumentom nabywania hurtowo i detalicznie różnorodnych towarów po cenach najdogodniejszych. Do zadań Tow. należy też prowadzenie operacji handlowych na rachunek własny i komisowy, eskport, import i tranzyt towarów, przechowywanie ładunków i t. p.

W nabliższych dniach Izba nasza rozpocznie wystawianie świadectw pochodzenia dla towarów wysyłanych do Francji, które przy wwozie do Francji korzystaja z minimalnej taryfy celnej francuskiej.

Na Pomorzu powstał „Pomorsko-Kaszubski Syndykat Jajczarski“ z siedzibą w Tczewie, majacy na celu popieranie hodowli drobiu, usunięcie pośredników między konsumentem a hodowcą, eksport jaj i drobiu, podniesienie jakości jaj i drobiu, regulowanie cen.

Konsulat polski w Zagrzebiu oświadcza wszelką gotowość pośrednictwa w celu ułatwienia przedsiębiorcom polskim wzięcia udziału w „Targu Zagrzebskim“, który ma się odbyć między 3—15 czerwca rb.

Z dniem 4 kwietnia wychodzić będzie tygodnik „Drzewo“ poświęcony handlowi i przemysłowi drzewnemu Rzeczypospolitej Polskiej. Przypuszczamy, że pismo to znajdzie licznych czytelników, gdyż brak organu dla spraw związanych z przemysłem i handlem drzewnym od dawna sie odczuwa. Redakcja pisma (Lwów, Chorąszczyzny 27, księgarnia polska) chętnie przyjmuje wszelkie komunikaty, referaty i wiadomości dotyczące rynku drzewnego.

Wszelkich bliższych wyjaśnień i informacji udziela Izba przemysłowo-handlowa Grudziądz, Lipowa 31. Do każdego listownego zapytania po informacje należy dołączyć opłacona kopertę na odpowiedź.

Z Chrz. Nar. Stron. Pracy.

— **Działdowo.** Chrześc. Narod. Stron. Praca, które dzięki zabiegom przewodniczącego tutejszego koła p. Siecińskiego oraz członków zarządu rozwija się u nas pomyślnie, urządziło w niedzielę, dnia 9 kwietnia nadzwyczajne zebranie, na które mimo dokuczliwego zimna przybyło około 400 osób. Ponieważ zapowiedziany był przyjazd posłów, przeto zwolennicy N. P. R., którzy w obawie, by lud nie dowiedział się o krętactwach enpeerowskich, nie dopuszczają naszych członków na zebrania, przybyli ze swoim sztabem. To obecnym na sali członkom i sympatykom chrześc. demokracji dało sposobność przekonania się o wartości N. P. R. której członkowie, nadużywając gościnności, starali się swemi mowami osłabić wpływ Chrześc. Nar. Stron. Pracy na Pomorzu.

Zebranie zagaił p. przew. **Sieciński**, oddając kolejno głos posłom: **Wichlińskiemu** z Ciechanowa oraz **Nowickiemu** z Grudziądza, a następnie gen. sekret. **Wodwudowi** i dyr. **Poszwińskiemu.** Przemówienia referentów, gorąco oklaskiwane, spowodowały żywą dyskusję, do której zgłosili się pp. Wiśniewski, Jankowski i Sobczak. Przemówienia tych panów, atakujące miejscowego ks. proboszcza, urzędników, członków tow. „Lutni" itd. znalazły słaby posłuch, lecz już atakowanie Chrześc. Nar. Str. Pracy za to, że nie powinno starać się o poprawę bytu stanu robotniczego, gdyż jest stronnictwem panów, magnatów i dorobkiewiczów" spotkało się z zasłużoną odprawą. Ubawiono się serdecznie, gdy jeden z enperowców udowadniał, że konstytucja przeszła tylko głosami żydowskiemi. Po zamknięciu dyskusji odpowiedział pierwszy poseł Wichliński, który w świetnem przemówieniu, okraszonem dowcipami, zobrazował wartość ataków enpeerowskiej braci. Następnie p. Poszwiński przypomniał politykom z N. P. R. przebieg uchwalenia konstytucji, dając im tak wielce potrzebną lekcję dobrego obwąchania tematu, którym pragną popisywać się przed nieenpeerowską publicznością, a później poseł Nowicki przypomniał szereg kwiatków z chrześcijańsko-narodowej „orjentacji" klubu poselskiego N. P. R. Ku końcowi zabrał głos gen. sekret. Wodwud, który w długiem przemówieniu zobrazował N. P. R. od czasu zapoczynań westfalskich, kończąc na działalności w Polsce. Cięte uwagi, demaskujące w zupełności świadome wprowadzenie w błąd robotnika przez enperowskich kierowników, przeplatane przykładami tak z gazet jak i występów enperowskich — przyjęli zebrani długiemi oklaskami, wynosząc z sobą przekonanie, że Chrześc. Nar. Str. Pracy jest dziś stronnictwem, które w Polsce dzięki swemu programowi, — rozwinie się pomyślnie i zwycięży.

Podziękowaniem referentom oraz słuchaczom za przybycie oraz odśpiewaniem „Boże coś Polskę", zakończono po godz. 10. wieczorem zebranie, które mimo 5 godzinnego trwania przykuło obecnych tak z miasta jak i powiatu swą powagą oraz aktualnością tematu. Zarządowi należy się uznanie za postaranie się o tylu mówców, których referaty przyczynią się do wzmożenia pracy organizacyjnej dla naszego Chrześc. Narod. Stron. Pracy.

— **Wiec Chrześcijańsko-Narodowego Stron. Pracy w Wilnie.** W niedzielę, dnia 2 kwietnia rb. w sali Centrali Chrześc. Związków Zawodowych w Wilnie odbył się przy licznym udziale członków i sympatyków wiec, zwołany przez Chrześc. Stron. Pracy. Na wiecu tym po przemówieniach ks. posła **Olszańskiego, pp. Sluchty i Kołaczkowskiego, posła Surwiłły i p. Mieczysława Engla** zostały przyjęte następujące uchwały:

1. Członkowie i sympatycy Chrześc. Nar. Stron. Pracy, zgromadzeni na wiecu w sali Centrali Chrześcijańskich Związków Zawodowych w Wilnie dnia 2 kwietnia 1922 r., wyrażając najżywsze uczucia radości z powodu uchwały Sejmu Ustawodawczego w Warszawie, z dnia 24 marca 1922 r. w sprawie przynależności Ziemi Wileńskiej do Rzeczypospolitej Polskiej i uchwalają skierować do Rządu Rzeczypospolitej następujące postulaty:

a) by przejęcie władzy dokonane zostało w kierunku całkowitego ujednostajnienia ustroju Ziemi Wileńskiej z ustrojem, istniejącym na całym obszarze Rzeczypospolitej.

b) by przy koniecznej redukcji personelu urzędniczego został jednakże zachowany i uwzględniony w miarę możności miejscowy żywioł polski, jako zapewniający najlepsze zrozumienie interesów państwowości polskiej na Kresach;

c) by w celu zapobieżenia wzrastającej drożyźnie artykułów pierwszej potrzeby, zostały jaknajszczelniej zamknięte granice państwa dla wywozu tych artykułów i wszczęte energiczne kroki ku zwalczeniu paskarstwa i szmuglerstwa.

2. Członkowie i sympatycy Chrześc. Nar. Stron. Pracy, zgromadzeni na wiecu w Wilnie, dnia 2 kwietnia 1922 r. wyrażają oburzenie z powodu nagłego wniosku, zgłoszonego w Sejmie Ustaw. przez P. P. S., a popartego przez P. S. L. i N. P. R. przeciwko episkopatowi polskiemu z powodu listu pasterskiego w sprawie małżeństwa i rozwodów. Potępiamy ten wniosek, jako będący zaprzeczeniem prawa biskupów polskich przemawiania do wiernych w sprawach najistotniejszych i do Kościoła i moralnego zdrowia narodu i stanowiący zamach na wolność sumienia.

Nowości wydawnicze.

⊙ **Scena Polska.** Organ Związku Artystów Scen Polskich w nr. 3 daje treść następującą: J. Kotarbiński — Autor i Aktor; Ż. Świerczewski — Reduta; Dr. H. Lusca — Nowoczesne oświetlenie sceny i nowoczesna technika sceniczna; Przegląd prasy; Kronika i Dział organizacyjny.

⊙ **Przegląd techniczny.** W nr. 14 zamieszcza rozprawy: ...icewicz — Bielewicz A.: O temperaturze walcowania że... Taylor K.: Postępy w budowie samochodów. —

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Czwartek: W. Czwartek. Wschód słońca 6.11, 7.52. Wschód księżyca 10.10, zachód 7.5.

Kalendarzyk historyczny.

13 kwietnia 1273 r. Po śmierci Bolesława Pobożnego cała Wielkopolska jednoczy się w rękach jego bratanka Przemysława II. Dzielny ten książe, korzystając z tego, jak również z pozyskania Pomorza, które mu mu zapisał w testamencie książę Mestwin II., koronuje się później królem całej Polski, dając w ten sposób początek zjednoczenia drobnych dzielnic w jedną całość.

TEATR POMORSKI (Strzelnica):
Środa: „ICH CZWORO". tradycja ludzi głupich w 3 ak.
Czwartek: Przedstawienie zawieszone.

BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. otwarta w dni powszednie od godz. 5—7 dla dzieci w środy i soboty od godz. 4—5.

OFIARY:

Następujące firmy ofiarowały dla biednych, otrzymujących wsparcie z Urzędu Ubogich następujące ilości mąki odnośnie zboża:

Młyn Górny Moddelsee	**6 centnarów mąki**
Młyn pod Orłem Rosanowski	**6 centnarów mąki**
Młyn Kolejowy	**1 centnar mąki**
Pardon i Kurzawa	**5 centnarów mąki**
	2 centnary pszenicy

Na tej drodze wyrażamy ofiarodawcom podziękowanie, a wszystkim **ubogim,** pobierającym wsparcie z Urzędu Ubogich donosimy, iż **Urząd Ubogich** wydaje od dzisiaj karty na mąkę, którą odebrać można u kupca N o w a k o w s k i e g o, na ulicy Toruńskiej nr. 38 bezpłatnie.

Urząd Aprowizacyjny. (—) K r o b s k i.

—** **TOW. CZERWONEGO KRZYŻA** składa niniejszem serdeczne podziękowanie wszystkim tym, którzy przyczynili się do urządzenia i uświetnienia koncertu wokalno-muzycznego, odbytego w poniedziałek, dnia 10 kwietnia, mianowicie ks. dyrektorowi Pelce za łaskawe użyczenie fortepianu i Panu Witkowskiemu za bezinteresowne przewiezienie go, oraz wszystkim wykonawcom wspaniałego programu.

—** **FELJETON** sprawozdawczy z „Wielkiego Koncertu na rzecz Tow. Czerwonego Krzyża" zmuszeni jesteśmy odłożyć do jutrzejszego numeru „Głosu".

—** **KTO ZGUBIŁ?** Dnia 9 bm. znaleziono przy ul. Chełmińskiej 48 Krzyż Virtuti Militari, który odebrać można za okazaniem dokumentów w **Komendzie Policji Państwowej** pokój nr. 8.

—** **W SPRAWIE ZALEGŁYCH SKŁADEK B. JEŃCÓW Z NIEWOLI FRANCUSKIEJ.** Związek Tow. b. jeńców donosi: Na pismo wystosowane do ambasady francuskiej w **sprawie zaległego żołdu byłych** jeńców z niewoli francuskiej **odebraliśmy zawiadomienie z Konsulatu francuskiego,** że w sprawie **zaległego żołdu należy zwrócić się do Konsula Polskiego** w Paryżu: **Consulat Polonais, rue Godot de Mauroy, Paris (Francja).**

Prosimy podać imię i nazwisko, datę urodzenia, miejsce zamieszkania, jak długo był w niewoli francuskiej, w jakich obozach, w jakiej kompanii, pod jakim numerem jeńca, jaki pobierał żołd, przyczem pracował.

Prosimy każdy opis podpisać własnoręcznie i nadesłać do Związku Towarzystwa byłych jeńców na ręce pana Dr. Sujkowskiego w Grudziądzu ul. Józefa Wybickiego nr. 31 I.

Prosimy wszystkie pisma na Pomorzu powyższe szczegóły powtórzyć.

—** **WIECZORNICA SOKOŁA** (święcone), odbędzie się **18 kwietnia w salach Hotelu Warszawskiego.**

Sokoli z swemi rodzinami z obowiązku stawią się. Sympatycy i miłośnicy Sokoli mile i serdecznie widziani. Zgłoszenia przyjmują: przewodn. Kom. Wydz. pop. St. Filipowski, (sąd powiatowy); sekretarz Fr. Bielicki (Gaz. Grudz.) i A. Szweczko, skarbnik (Druk. Pom.).

—** **W SPRAWIE NAPISU „BROTMARKEN RATHAUS 2"** otrzymujemy od p. Krobskiego następujące oświadczenie:

„Prawda jest, iż napis ów umieścił na swych drzwiach inżynier Brochsenius, który przypadkowo mieszka w tym samym domu, w którym na piętrze znajduje się oddział likwidującego się Urzędu Aprowizacyjnego. P. Brochsenius czuł się spowodowanym, umieścić taki napis na swych drzwiach, ponieważ publiczność, nie pytając się o ogłoszenie Urzędu Aprowizacyjnego, które wyraźnie opiewa, iż znaczki na chleb dostać można tylko w ratuszu 2, bezustannie pukała do drzwi p. Brochseniusa.

Cyrografem sądu pruskiego udowodnić mogę, iż prawa języka polskiego broniłem jeszcze wówczas, gdy obrona jego była sprawą niebezpieczną i wymagała odwagi obywatelskiej i poświęcenia." —

—** **PRZYJĘCIA U MINISTRÓW W WARSZAWIE.** P. minister sprawiedliwości przyjmuje interesentów we wtorki i czwartki od godz. 11—1. Interesenci winni się zgłaszać dnia poprzedniego w sekretarjacie ministra sprawiedliwości.

P. minister kolei żelaznych, Zagórny-Marynowski, przyjmuje interesentów codziennie od godz. 12 do 1 z wyjątkiem poniedziałków, czwartków i dni świątecznych.

Odpowiedzi od Redakcji.

Z. J. — Grudziądz. Po doktorze filozofii i praw spodziewaliśmy się innego stylu w korespondencji do Redakcji. Z wiedzą — powinna iść w parze ogłada towarzyska. Tak, panie doktorze!

Co do meritum sprawy — jest Pan z gruntu źle poinformowany. Przed ustnem porozumieniem — o ile zechce się Pan wogóle do nas pofatygować — radzimy przeczytać odpowiednią lekturę: 1) „O byt Teatru Pomorskiego", „Gł. P." nr. 84 z dnia 6 bm., 2) „Autorom listu w sprawie Teatru Pomorskiego", Gł. Pom." nr. 86 — z dnia 8 bm. rubr. „Odpowiedzi od Redakcji." Są to rzeczy z dni ostatnich, a więc najświeższe, — o dawniejszych nie będziemy nawet wspominać.

Groźby prosimy stosować do swych podwładnych — ma się rozumieć, o ile oni na nie nieprzyjemnie dla Pana nie zareagują!

Ruch towarzystw.

—** **CENTRALNY ZWIĄZEK SAMODZIELNYCH HANDLARZY DOMOKRĄŻNYCH I POKREWNYCH ZAWODÓW** na Ziemie Zachodnie z siedzibą w Bydgoszczy zwołuje na poniedziałek, dnia 17 bm. o godz. 3 po poł. zebranie w Grudziądzu na sali Hotelu Warszawskiego celem **założenia filji** w Grudziądzu.

Uprasza się o liczne przybycie zainteresowanych.

Zarząd.

—** **JEŻEWO. (Przedstawienie amatorskie.)** W dniu 23 bm. urządza Koło Amatorskie na sali p. Freiwalda wieczorem o godz. 7 przedstawienie amatorskie utworu pod tytułem: **„Przeklętą niech będzie ta chata"** (dramat w 3 aktach i „Takich więcej" (komedja w 2 aktach). Zapraszamy obywatelstwo Jeżewa i okolicy, aby hurmem podążyli wszyscy na te pouczające sztuki, temwięcej, iż czysty zysk z przedstawienia przenacza się na **groby poległych.** **K.**

—** **TCZEW. (Aresztowanie.)** Policja tutejsza przytrzymała niejaką Joannę Skibowską z Szczerbięcina (pow. tczewski), która jest podejrzaną o morderstwo dokonane na swem dziecku.

(Wyrywacz . . .) Przytrzymano 14-letniego chłopca Bronisława Cęge z Moszczanic pod Krakowem, który skradł pewnemu urzędnikowi tamtejszemu 10 000 mk., udał się do Warszawy koleją, siedząc przez cały czas jazdy między buforami. W Warszawie wykupił sobie bilet do Gdańska, skąd zamierzał wyjechać do Ameryki. Nieudało się atoli młodemu awanturnikowi swoich zamiarów urzeczywistnić, bo w Tczewie przy rewizji wzięła go policja pod swoją opiekę i odeśle chłopca stroskanym rodzicom napowrót.

—** **CZERSK. (Napad bandycki.)** W ub. piątek około godz. 11½ w południe, zostało na drodze z Bielaw do Kwieków dwóch domokrążnych handlarzy ze Zduńskiej Woli, pow. Sieradz, napadniętych i z ich gotówki przeszło 100 000 marek obrabowanych. Z bandytów był jeden uzbrojony w fuzję, a drugi w kij. Bandyci zbiegli niepoznani.

(Nieszczęśliwy wypadek.) Onegdaj przejechał samochód należący do właściciela majątku Mokre w Czersku bawiące się na ulicy dziecko.

—** **PUCK. (Wypadek kolejowy.)** W sobotę po południu wykoleił się pociąg krakowski między Sławoszynem a Krokowem. Na szczęście z podróżnych nikt nie odniósł szwanku. Komunikacja na tej linji została znowu w poniedziałek podjęta.

—** **WARSZAWA. (Złodziej w trumnie.)** Złodzieje warszawscy Andrzej Grendowski i Bronisław Cieślak wyjechali w Kutnowskie i popełniwszy tam kilka kradzieży, powracali szczęśliwie z łupami do Warszawy, jadąc kradzionemi końmi i kradzionym wozem. Nieszczęście chciało, że w Kutnie **spotkał ich po drodze patrol policyjny w nocy i usiłował wóz zatrzymać, ale jeden z opryszków uderzył policjanta batem,** poczem podciąwszy konie, zaczęli uciekać. **Policjanci dali za opryszkami dwa strzały w powietrze, a gdy to nie poskutkowało, dali ognia w stronę opryszków, rezultatem czego było** zabicie **jednego konia i jednego opryszka Andrzeja Grendowskiego. Widząc to drugi opryszek, zeskoczył** z **wozu i zniknął** w pobliskiej bramie.

Wszczęto poszukiwania, **ale nadaremnie. W domu tym** był skład trumien i w składzie tym policjanci przeprowadzili **rewizję, lecz złodziej zniknął. Wtedy jeden z policjantów otworzył kilka trumien leżących w szopie składu i w jednej z nich znalazł z rękoma złożonemi na piersiach nieboszczyka** o dziwnie świeżym wyglądzie. **Wówczas policjant, mając w** ręku bat ten sam, którym **został uderzony przez opryszka,** jednem uderzeniem wskrzesił nieboszczyka, którym okazał się właśnie zbiegły z wozu złodziej Cieślak.

Wesoły kącik.

Szwagier

— Mały Janek, którego siostra jest zaręczona z jego nauczycielem, wraca do domu, trzymając się za spodeńki.

— Słuchaj — powiada do siostry — ty nie wyjdziesz za mego nauczyciela.

— Czemu? — pyta zdziwiona siostra.

— Bo ja nigdy nie pozwolę na to, żebyś wyszła za człowieka, który własnego szwagra bierze na kolana i bije.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

PRZEMYSŁ.

— **Pierwszy Targ w Zagrzebiu.** W czasie od 3 do 15 czerwca br. odbędzie się w Zagrzebiu pierwszy „Targ Zagrzebski“ prób i wzorów przemysłu.

Niestety, przemysł nasz nie zdradza dotychczas żadnego zainteresowania tym targiem i dotychczas nie wpłynęły żadne zgłoszenia na rezerwowanie miejsc, jakkolwiek Urząd Targu Zagrzebskiego rezerwuje kilkaset metrów powierzchni dla przemysłu polskiego. Jeszcze jest czas i zaniedbanie dałoby się łatwo odrobić, gdyż wszelkie zgłoszenia polskie będą przyjęte z najlepszą gotowością.

O ważności rynku południowo-wschodniego dla polskiego eksportu nie trzeba wspominać, tembardziej dziś, kiedy waluta jugosłowiańska powoli, lecz stale spada.

Jak zawsze, tak i tym razem dajemy się ubiedz naszym sąsiadom, gdyż rząd czeski np. buduje osobny pawilon o powierzchni 400 m², a ze stron prywatnych zgłoszono prośbę o zarezerwowanie jeszcze 800 m² powierzchni. Podobnie licznie zgłoszenia wpływają z Austrji, Niemiec, Włoch.

Ponieważ rząd nasz walczy z trudnościami finansowemi, pożądanem jest, aby inicjatywa prywatna wzięła w swe ręce, w pierwszym rzędzie Izby handlowe i przemysłowe.

HANDEL.

— **Na raty.** Dzienniki warszawskie z dni ostatnich donoszą, że w Warszawie wśród kupiectwa odżył system przedwojenny sprzedaży artykułów handlowych na raty. Fakt ten świadczy, że kupiec zaczyna dążyć do wzmożenia obrotu, ma się rozumieć takim towarem, którego mamy w kraju w dostatecznej ilości, n. p. manufakturą i jej wyrobami, meblami itp.

Nareszcie powracać zaczyna zaufanie między kupcem a klijentem — co przy dzisiejszych wysokich cenach towarów ma wielkie znaczenie, przedewszystkiem dla rozwoju uczciwego handlu.

PRACA.

— **Wolne posady.** W Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w **Starogardzie** są wolne następujące miejsca: 50 dziewcząt sezonowych, 3 służących na miasto, 2 na wieś, 2 gospodynie, 2 stolarzy, 1 blacharz, 1 czeladnik krawiecki, 1 kołodziej samotny z własnemi narzędziami, 3 chłopaków od 16—18 lat, 2 parobków do koni, 2 chłopaków do bydła od 14—16 lat, 1 starszy samotny człowiek do bydła, 3 uczni rymarskich takich, którzy się już uczyli.

— **Tak pracuje Kasa spółdzielcza robotników chrześcijańskich w Warszawie.** W siedzibie własnej odbyło się walne zebranie sprawozdawcze za r. 1921 rzemieślniczo-robotniczej kasy spółdzielczej. Kapitał zakładowy kasy w dniu 31 grudnia r. 1921 wynosił mk.1,754,530,97. Wkłady członków w tymże terminie stanowiły mk. 6.857,602,54. „Wydano w roku sprawozdawczym pożyczek 118 osobom na sumę marek **11,399.300.** Czystego zysku na operacjach kasa otrzymała **295,754** mk. 89 fen. Bilans za rok 1921 zamyka się sumą 11,642,431 mk. 51 fen. Z czystego zysku wyznaczono dla pracowników kasy 125 000 mk. i od wkładów 10 proc. dywidendy. Projekt budżetu na r. 1922 oznaczono na 8 500 000 mk. wszystkie te pozycje zatwierdzono. **Uchwalono podnieść kredyt dla pojedyńczego członka do miljona, a dla zrzeszeń rzemieślniczo-robotniczych do 3 miljonów mk.**

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Średzki

Telefon nr. 680

„Mazurka" Grudziądz

Pl. 23 Stycznia 24

Najprzedniejsze miejsce rozrywek na Pomorze i Poznańskie

Codziennie od godziny 8 wieczorem pocz, pierwszorzędne
reprodukcje taneczne
przez tylko pierwsze internacjonalne siły artystyczne

W niedzielę począwszy popołudniu o godzinie 4-ej
herbatka taneczna

DYREKCJA.

Województwo Pomorskie

Państwowe Nadleśnictwo **Jamy** poczta Mokre, powiat Grudziądz.

Drogą submisji sprzeda się poniżej wyszczególnione drewno użytkowe grube pochodzące z zrębów całkowitych z roku gospodarczego **1922**.

Nr. losu	Nazwa okręgu	oddział i podział	rodzaj drzewa	Drewno użytkowe I klasy m³		II klasy m³		III klasy m³		IV klasy m³		V klasy m³		razem sztuk	razem m³		Odległość od najbliższej stacji kolejowej
1	Bałytór	32 b	sosna			23	48	58	12	38	75			205	120	35	3,5 km Waldowo
2	Rudnik	37	„			60		40						120	100		5,0 km Waldowo
3	Waldorf	131	„	13	28	159	16	106	09	30	21			346	309	28	6,5 km Gardeja
4	Welcz	158	„	9	25	135	98	176	04	61	07			505	383	39	9,0 km Gardeja
5	Jamy	97 a	„	217	33	85	19	22	57	2	92			174	32[illegible]	01	1,0 km Gardeja
6	Jamy	97 a	buk			16	86	14	86	11	30			26	43	02	1,0 km Gardeja

Oferty na 1 m każdego losu z osobna należy podać w pełnych markach i złożyć je w zamkniętych i zalakowanych kopertach zaopatrzonych w napis „Submisja" do dnia 21 kwietnia 1922 r. w kancelarji Nadleśnictwa Jamy, poczta Mokre, pow. grudziądzki. Oferty powinny zawierać oświadczenie, że oferenci poddają się warunkom sprzedaży bez zastrzeżeń. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 22 kwietnia 1922 r. o godz. 10-tej przedpołudniem w obecności ewent. przybyłych oferentów. Nadleśnictwo zastrzega sobie drobne różnice co do podanych ilości masy. Prawo przyznania losu zastrzega się Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Na święta świeżo nadeszła:

„Sanella"

Masłu naturalnemu podobne, jak i

Szprotki

pierwszej jakości z Gdańskich wędzarń. Uprasza się o wczesne zamówienia. Dla odsprzedających rabat.

Bronisław Murawski,
Grudziądz
ul. Józefa Wybickiego nr. 24/26.
FILJA ŁASIN. Telefon 108.

KUPUJEMY!

Owies, jęczmień na paszę mieszankę z różnych gatunków zboża

Płacimy ceny najwyższe

Łaskawe oferty z podaniem ceny uprasza

Wildecka Fabryka Paszy T. A.
Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85.

1151

Wystawa - Wielkanocna !!

Zające, kurczaki, baranki, wielkanocne jajka w wszystk. wielkościach

Sprzedaż Warszawskich i Poznańskich pierwszorzędnych Cukierków. Czekolady, Irysy, Keksy.

Hurtownie! Detalicznie!

Ceny konkurencyjne.

ANDRZEJ HARTMANN, Grudziądz
Stara Rynkowa — narożnik Długiej

Do sprzedania

2 SKŁADY CYGAR

Hurt i Detal

w najlepszem położeniu i z wielkim obrotem, od zaraz do sprzedania
Zgłoszenia przyjmuje
Hartman, ulica Długa 20a.

Sprzedaże.

Z powodu wyjazdu sprzedam **skład kolonjalny** przy ul. Lipowej 61 z urządzeniem i z towarem. 2 pokoje i kuchnia. Kontrakt dzierżawy na 5 lat. Cena bardzo korzystna.

Dębowa sypialka dobry zegarek na sprzedaż Kościuszki 24 I.

Kariolka rower (samojedź) wóz dla interesu. wóz roboczy. sprzeda tanio **W. Kork**, Groblowa 1.

Zguby.

W drodze z Skierulewic do Grudziądza zgubiono dowód osobisty i książeczkę wojskową wystawioną przez P. K. U. Częstochowa na imię Mieczysława Zajonana. Znalezione proszę zwrócić
Pl. 23 Stycznia 16.

Radzyńskie (Eckendorfskie)
Nasienie buraczane
poleca
Bronisław Murawski
Grudziądz. Filja Łasin

Baczność! Baczność!

Węgiel górnośląski

1000 mk. za ctn.

sprzedaje dopóki zapas starczy.
Grudz. Spółka Przewozowa i Dom Handlowy
BRACIA ROSIŃSCY
Telefon 81. **Trynkowa 3.** Telefon 81
Wyjątkowa okazja dla pp. właścicieli restauracji, cukierni hoteli i t. d.
dostawa do domów.

Szwaczka

poszukuje pracy w domu i poza domem
Toruńska 22, III piętr. n. I

Nasiona buraczane

cukrowe i pół cukrowe do natychmiastowej dostawy polecają
R. WRÓBLEWSKI i Ska.
Dom Rolniczo-Handlowy
Telefon 71. **Bydgoszcz** Gdańska 152.

DRZEWA OWOCOWE!

Mam większą ilość drzew owocowych **na sprzedaż:**
L. MAKOWSKI, Plac 23 Stycznia 29.
Ogrodnictwo ulica Cegielniana nr. 12a.

Urzędowe obwieszczenia

władz miejskich.
Za niniejszy dział odpowiada według prawa prasow.
nadsekretarz miejski
Damazy Raszkowski w Grudziądzu.

Rozporządzenie policyjne.

Na mocy Ustaw Sejmowych z dnia 18-go grudnia 1919 r. i 14 lutego 1922 r. i na zasadzie uchwały Rady Miejskiej z dnia 10-go kwietnia 1922 r. ustanawia się czas otwierania i zamykania sklepów oraz składów w m. Grudziądzu jak następuje:

Wszystkie sklepy mają być otwarte od 8 rano do 6 godziny wieczorem

Sklepy z mięsem, pieczywem i mlekiem od 7 rano do $1^{1}/_{2}$ w południe i od $2^{1}/_{2}$ do 6 godz. wieczorem

Zakłady fryzjerskie mogą być w dnie robocze do 7-ej, a w sobotę i dnie przedświąteczne do 8-ej godz. wieczorem otwarte.

Niezastosowanie się do powyższego rozporządzenia pociągnie za sobą kary przewidziane w powyższych ustawach.

Zaznacza się, iż Ustawa o 8-mio godzinnym dniu pracy pozostaje w mocy, personel więc nie może być zatrudniony dłużej jak osiem godzin.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia ogłoszenia.

Z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia traci moc obowiązującą dotychczas rozporządzenie policyjne z dnia 3 -go marca 1922.

Grudziądz, dnia 11-go kwietnia 1922 r.

Prezydent miasta
(—) Włodek.

Ogłoszenie.

Od chwili odczytania liczników w końcu marca względnie na początku kwietnia br. taryfa za prąd elektryczny wynosić będzie:
za prąd dla światła mk. 110,— za KWG.
„ „ „ siły „ 110.— „ „

Miejskie Tramwaje Elektrownia i Wodociągi.

Mam telefon nr. **286.**
St. Szczodrowski
Grudziądz, ul. Lipowa nr. 17.
— Zakład krawiecki —
i przyborów wojskowych.

Baczność!

Bardzo ważne dla wszystkich handlarzy

Centralny Związek samodzielnych handlarzy do mokrążnych i pokrewnych zawodów na ziemie zachodnie z siedzibą Bydgoszcz, zwołuje na poniedziałek 17-go kwietnia br. na sali hotelu Warszawskiego przy ulicy Kwidzyńskiej nr. 21 o godzinie 3 po południu **zebranie**, celem założenia filji w Grudziądzu. Związek ma zadanie walka przeciw nieczystem elementom w handlu i popieranie swoich członków we wszelkich sprawach zawodowych. Uprasza się wszelkich interesujących o jaknajliczniejsze przybycie.

Zarząd
Franciszek Śniegocki. W. Król.

WALNE ZEBRANIE

Kasy Pożyczk. w Łasinie Sp. z. z nieogr. odp.
(dawn.: Vorschussverein)
odbędzie się w czwartek dnia 20 kwietnia 1922 o godzinie 4-tej po poł. w lokalu Fr. Spittera

Porządek obrad:
1) Za rok rachunkowy 192 .
2) Zatwierdzenie bilansu za rok 1921 udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3) Podział czystego zysku i uchwalenie wysokości dywidendy.
4) Rozmaitości.

Bilans i sprawozdanie roczne z roku 1921 leżą dla członków wyłożone w lokalu Banku w czasie służbowym, który przejrzeć można.

Łasin, dnia 6 kwietnia 1922.

RADA NADZORCZA
M. KŁOSOWSKI, przewodniczący.

LICYTACJA DRZEWA!

W czwartek dnia 20 kwietnia b. r. o godz. 10-tej rano będzie sprzedawane przez przetarg publiczny następujące drzewo z rewirów Białybór i Rudnik

40 m^3 budulec sosnowy,
1000 drągów I—III kl.

i drzewo opałowe podług zapotrzebowania i zapasów. Warunki przy terminie (1213

Państwowy Nadleśniczy.

KAWA

surowa i palona, **cukier, ryż, powidła śliwk., marmelada, smalec ameryk. śledzie Var i sloe** roczniki 1919 i 1920. **Jarmot i cronbr Mathies** rocznik 1921. **Likiery i wyroby tytoniowe** poleca tanio i oddaje tylko hurtownie

(1303) **B. STRZYŻEWICZ,**
Grudziądz, ul. Lipowa nr. 3 I.
Telefon 164. Telefon 164.

Doniesienie otwarcia!

Niniejszym pozwalam sobie uprzejmie donieść Szan. Publiczności miasta Grudziądza, iż w niedzielę Wielkanocną dnia 16 kwietnia, w domu przy **ulicy Józefa Wybickiego 39** (dawn. Kwidzyńska) **otwieram**

⁚ Kino=Korso ⁚

Wyposażony wedle najnowszej konstrukcji i zdobyczy światowej, nie mniej artystycznej, jako nie mniej w najnowsze aparaty świetlanne operacyjne. Za obowiązek wziąłem sobie wobec Publiczności dawać tylko najlepsze z najlepszego. A także udało mi się zdobyć dla mego kina nietylko krajowe, ale i zagraniczne filmy.

Polecając się łaskawym względom Szan. Publiczności, kreślę się z poważaniem

B. Brozowski.

BANK DEWIZOWY

BANK DYSKONTOWY

Spółka Akcyjna
w BYDGOSZCZY
Oddział Grudziądzki
Rynek 13 Telefon 29

Otwiera rachunki bieżące i czekowe, przyjmuje depozyty i oprocentowuje je po najwyższej stopie procentowej według umowy, załatwia przekazy krajowe i zagraniczne, zakupuje i sprzedaje waluty zagraniczne i efekty

BANK DEWIZOWY

Ogłoszenie!!

Podajemy do łask. wiadomości klijenteli, że posiadamy na składzie jeszcze wielki **zapas wozów roboczych i osobowych różnego rodzaju.** Jesteśmy w możności odstąpić te zapasy po cenach bardzo umiarkowanych poniżej obecnie ustalonych cen prosimy odwiedzić nasz skład fabryczny

Ryszard R. Schmidtke
T. z o. p.
Fabryka pojazdów, Bydgoszcz,
Szretery.

BOŚNIA
FABRYKA PAPIEROSÓW
STEFAN BILSKI • POZNAŃ
poleca swe
znakomite papierosy
lubiane dla wykwintnego smaku i aromatu.

Mamy stale na sprzedaż:

Osady ziemskie od 30 do 1000 mórg wszystko z żywym i martwym inwentarzem, prywatne majątki, domy, restauracje, młyny, karczmy z rolą i bez do wyboru, iż każdy rodak czy z małym lub dużym kapitałem może się osiedlić korzystnie na Pomorzu obsługa rzetelna i skora.

Interes pośrednictwa

F. Jankowski i S-ka, Grudziądz (Pomorze), Biuro ulica Rzeźalniana 24, parter.

Sprzedaże.

Eleganc. krzesełko do skład. dla dzieci na sprzedaż. Lipowa 68 II. p. l.

Mam gospodarstwo
od 5 mórg zaraz na sprzedaż.
A. Stopikowski, Krajęcin, p. Gorzuchowo

Ostry pies
owczarski tresowany na sprzedaż.
ul. Koszarowa 16 dom boczny I p. na l.

BACZNOŚĆ!
Bardzo dobrze utrzymana szafa do książek z skrzynką oraz kanapka narożnikowa z przystawką, kilka stołów poleca na sprzedaż
Stolarnia ul. Solna 13.

Licytacja sadowa!
W czwartek 13 kwietnia o godz. 11 przed poł. sprzedam w Strzemięcinie duże lustro z podstawką w drodze licytacji
Rostkowski, kom. sad.

SZYBA DO OKNA
wystawowego
wielkość 3×2 m. na sprzedaż.
Plac 23 Stycznia tel. 517.

Posiadłość
około 32 mórg dobrej ziemi i w tem 3 morg łąki z torfem kompl. żywy i martwy inwent., z powodu objęcia gospodarstwa od teścia zaraz do sprzedania, cena podług ugody, stacja kol. i szkoła w miejscu.
Józef Knebiewski
w CZERSKU
poczt. Laskowice p. Świecki.

Wózik dziecięcy
na sprzedaż.
Ul. Ogrodowa 25. w podw. II l.

Wielkie lustro
do sprzedania
Kościuszki 40/42 III p. na lewo. 1362

SKŁAD DUŻY
tanio do sprzedania
—] Wiadomość [—
ul. Lipowa 51, I piętro drugie wejście.

Wózek sportowy
i maszynę do szycia sprzeda Magulewska Nadgórna 69. (1371

Ogłoszenie.

W piątek dnia 14 kwietnia rb. o godz. 10 rano **w Ekspedycji Towarowej Grudziądz** odbędzie się
sprzedaż przez licytację.
3 skrzyń obuwia wagi 192 kg.
Urząd Obrotu Handlowego Grudziądz.

Na nadchodz. święta!

Jasne piwo składowe,
Ciemne piwo a la Monachijskie,
Pilznieńskie piwo z Pilzna,
Grodziskie piwo,
Porter piwo.
Piwo (t. z. Marienquelle).

Wszystko świeże i starannie pielęgnowane piwo.

Tel. 732. **Tiburtius i Szałecki** Tel. 732.
Grudziądz, ulica Tusz-Grobla 18.
Pierwszorzędny i najstarszy interes piwa w/m.
By podążyć licznym zam. proszę o wczesne zamówienie. — — — —

Baczność! Baczność!

Patria :: Sarmata :: Dubec

świeżo nadeszły.

Oddaję PP. Kupcom, Restauratorom, Kantynom po wyjątkowych niskich cenach, proszę przekonajcie się.

Cygaro najlepszego fabrykatu
oferuje dopóki zapas starczy niżej cen fabrycznych.

Stefan Wawrzyniak
Skład Cygar Papierosów i Tytuniu
Grudziądz, Plac 23 Stycznia 29
Telefon 208. Telefon 208.
FILJA Lipowa 3
Hurtownia! Detalicznie!

DYNAMO

Telefon 213. - - - Telefon 213

Reperacje i nowo nawijanie elektr. motorów, dynamo i transformatorów, instalacja siły i światła.

Inż. J. Kopernik,
Grudziądz, Groblowa 9.

Na sprzedaż
belgijski Bayard-Browning. kal 7.65 mm. i wózek sportowy dla dziecka. Nadgórna 43 II p.

Kupna.

Wolnego Składu
z mieszkaniem, poszukuję zaraz w Grudziądzu
Zgłoszenia proszę
Barczyński, Toruń.
Wielkie Piekary 33/35

Poszukuje się zaraz w Grudziądzu
kupna willi
względnie domu murowanego o 6—8 pokojach z ogrodem. Oferty pod adr.: mjr Ryż 16 p a p. Grudziądz.

Posady.

Potrzebny możliwie od zaraz
mleczarz
lub **mleczarka.**
Odpisy świadectw i warunki przesłać do
Dom. Z wdo Pomsska
p. Piesewo p. Grudziądz.

Potrzebny (1370
uczeń piekarski
z porządnej rodz. zaraz
J. Ruczewski,
ul. Sienkiewicza nr. 22.

2 uczni malarskich
przyjmie zaraz
P. MARSCHLER mistrz malar.
Plac 23 stycznia.

Mieszkania

Kawaler poszukuje
umeblowan. pokoju
od 1.-5. Zgł. pod 1365 do Głosu Pomorskiego.

Różne

Znaleziono damski skórzany portfel z mniejszą kwotą pieniędzy. Można odebrać za zwróceniem kosztów w Grudziądzu ul. Lipowa 29 II p. prawo.

Poszukuję pożyczki
na powiększ. interesu
200 do 300000 mk.
przy wysokiem oprocentowaniu.
St. Stoliński
Toruńska 6 II.

BIELIZNĘ
do prania i prasowania po umiarkowanych cenach przyjmuje
Komnick, ul. Młyńska 14

Zguby.

Zaginął pies
legawy, wabi się Reno maści tranzowej ostrzega się przed zakupnem. Kto przyprowadzi do właściciela, otrzyma sowitą nagrodę. **EGLER,** właśc. hotelu p. Pocztą.

Ożenki.

Kawaler, katolik, zawód inżynier techniczny, licz lat 23 poszukuje dla braku znajomości pań celem późn.
ożenku.
Młode panienki w wieku 18—21 inteligentne, którym zależy na skromnem pożyciu małżeńskiem raczą swe oferty wraz z fotografją nadesłać do Głosu Pomorskiego pod „Jaś“. Rzecz traktuje się na serjo.